

Румуни и Бугари су 21. децембра добили неочекивани „божихни“ поклон од Немачке и Француске. Тог дана на адресу Европске комисије стигло је сасвим необично заједничко писмо министара унутрашњих послова тих земаља, Томаса де Мезјера и Бриса Ортефе. У писму је речано да Немачка и Француска намеравају да искористе право вета и блокирају планирано за март 2011. године придруживање Бугарске и Румуније Шенгенској зони.

Мезјер и Ортефе сматрају да придруживање Бугарске и Румуније зони важења Шенгенског споразума о укидању пасошке и царинске контроле на унутрашњим границама земаља–учесница представља превремени корак. Министри аргументују ту оцену мањкавостима у правном систему Бугарске и Румуније, а такође „недовољним напретком“ Софије и Букурешта у борби против корупције и организованог криминала. У писму се наводи да нерешеност питања криминала и корупције може озбиљно да искомпликује ситуацију у свим земљама Европске уније, у које криминалци и корупционаши могу несметано да уђу. Према томе, неизбежне су „велике последице по унутрашњу безбедност Европске уније“.

Осим тога, скреће се пажња Бугарској на неопходност јачања њених граница са Турском. Европска комисије је, на пример, израчунала да је 560 људи из реда оних којима је забрањен улазак у Европску унију, већ ушло и на њену територију преко бугарско-турске границе.

Међутим, у Европској унији важи „правило консензуса“, то јест, сагласност на улазак Бугарске и Румуније у Шенгенски простор треба да дају сви учесници одговарајућег споразума, у противном ће Бугари и Румуни још дуго морати живети иза високе оgrade Шенгена.

Као што је познато, на унутрашњим границама Шенгенске зоне нема пасошке и царинске контроле. Данас у зону улазе 22 од 27 земаља Европске уније, а такође Исланд, Норвешка и Швајцарска, које нису чланице Уније. Почетком јануара 2011. године спремност Бугарске и Румуније, које су постале чланице Европске уније 2007. године, да се придружи Шенгенској зони биће размотрена у Бриселу на нивоу експерата ЕУ. Међутим, у Букурешту и Софији су свесни колико су нестварне њихове шансе да уђу у зону на пролеће 2011. године, како је раније планирано. Јер ако током свих пређашњих година њима није полазило за руком да искорене организовани криминал и корупцију, како се то може урадити за неколико недеља!?

Међутим, сем разумевања, присутна је још и велика љутња на „старију браћу“ из ЕУ. Нарочито се увређеним осетио председник Румуније Трајан Басеску. „То писмо је акт дискриминације против Румуније. И ми нећемо трпети сличну дискриминацију ни од кога, чак ни од најмоћнијих држава Европске уније. Сматрам да ће то створити преседан кршења споразума о уласку у ЕУ и може довести до даљих злоупотреба“.

По речима Басескуа, Румунија има исто такво право на придруживање Шенгену као и друге државе, мада је признао да у Румунији постоје проблеми у сфери правосуђа.

Љутњу Букурешта и Софије можемо разумети. Јер, на крају крајева, корупција и криминал постоје и у Немачкој, и у Француској, и у другим земљама, које улазе у Шенгенску зону, мада можда не у оним размерама као у Бугарској или Румунији. А и открити правни систем без мана није могуће. Ево, на пример, правни систем Немачке омогућава да слободно делује, па чак и заседа у земаљским парламентима неонацистичка Национал-демократска партија Немачке, па ништа. Зато су у обе престонице у праву што мисле да су прави мотиви Берлина и Париза нешто другачији од оних који су изложени у писму Мезјера и Ортефе.

Заоштрава се проблем имиграната

Тако и јесте - у Немачкој се прибојавају да ће гомиле Бугара и Румуна у потрази за бољим животом преплавити њихове земље. У то не треба ни сумњати. Погледајмо, на пример, на ниво сиромаштва у земљама ЕУ које нас интересују. Али најпре приметимо да у Европској унији у ред сиромашних грађана убрајају оне који зарађују мање од 60

процентата просечне плате по свакој датој земљи. На пример, у Немачкој има око 15 процената сиромашних, а у Румунији и Бугарској – 20 процената. Чини се да разлика и није тако велика. Међутим, наведених 60 процената (праг сиромаштва) у Немачкој износи 781 евро месечно, у Румунији тек 160 евра, а у Бугарској још мање – 110 евра. Јасно је да би Румуни и Бугари радије били „немачки сиромаси“, него „домаћи“.

Међутим, додатна 'гладна уста', као и проблем радних места, нарочито у време жестоке светске кризе, ником нису потребни - незапосленост у Немачкој држи се на нивоу од 7,5 процента, а у Француској на 9,7 процената.

Осим тога, и без Бугара и Румуна проблем имиграната у Француској и Немачкој се током последњих година све више заоштрава. У Француској су недавно по целој земљи ловили румунске Цигане, трпали их у авионе и слали назад у Румунију. Европска комисија је тада чак планирала да против Француске уведе санкције због таквог „неучтивног“ односа према придошлицама, који су се бавили крађама и просјачењем на улицама француских градова. Међутим, председник Никола Саркози је брзо охладдио бриселске „хуманисте“ изјавивши да је став Европске комисије увредљив за француску нацију. Тек након тога су се у Бриселу стишали.

У Немачкој се још нису стишале страсти након појављивања књиге Тила Сарацина „Немачка се самоликвидира“. У књизи, која је објављена у тиражу од 250 хиљада примерака(!) говори се, да муслимански имигранти нису способни да се интегришу у немачко друштво, а такође о томе, да је њихов претпостављени низак интелект тобоже генетички условљен. И, што је још интересантније, када је почетком септембра социолошки институт Forsa извршио истраживање јавног мњења тим поводом, испоставило се да 70 процената Немаца дели идеје Сарацина. Чак штавише, ускоро се де-факто са тим идејама сложила и канцелар Ангела Меркел, изјавивши да је пројекат мултикултурализма у Немачкој пропао.

Не иде са „затезањем“

Сасвим је очигледно, да одгода пријема Бугарске и Румуније у Шенгенску зону, представља још једно сведочанство о повећању јаза између старих и нових чланова Уније. Раније се у току ширења Европске уније претпостављало да ће се ликвидирати разлике у нивоима социјално-економског развоја појединих земаља. Замисо је изгледала прилично тривијално: примамо , а потом „затежемо“.

Пракса, међутим, говори да са „затезањем“ није ишло. У резултату многе земље, које су сада у редовима Европске уније, не одговарају критеријумима на које су се обавезале да ће их испунити у тренутку уласка. Сада у Берлину и Паризу многи сматрају да је пријем тих истих Бугарске и Румуније, подједнако као и Мађарске и прибалтичких земаља, очигледна грешка. Али шта да се ради – воз је већ отишао. Остаје једино да се потруде и те земље држе, рецимо, на извесном одстојању. Отуда и последња прича у вези са Шенгенским простором за Бугарску и Румунију.

Последња по времену, али не и последња по реду. Биће њих још подоста, и то не у вези са једном земљом. Контроверза је само у томе што пракса Берлина и Париза не одговара принципима ширења ЕУ и изједначавању нивоа развоја свих њених учесника. Зато ће се морати мењати или принципи, или састав Уније. А шта ће се чинити, опет ће се решавати у Берлину и Паризу.

* * *

У контексту оног што се збива могли бисмо се само чудити политичарима у Москви и Кијеву, који свакодневно говоре о безвизном режиму са ЕУ као о решеној ствари. Ако овде „својима“ желе да залупе врата, шта ћемо ми ту у целој причи!?

(Фонд стратешке културе)